

**WHAIKORERO A TE PIHOPA
KI TE HUI O TE HAH MAORI
KI OMAHU I TE 27 O APERIRA, 1903.**

E hoa ma, e nga minita, e nga mangai o te iwi!

HE mea whakarite na Paora te Hahi a Te Karaiti ki te tinana o te tangata, he maha nei ona wahi, me te whai mahi ano tenei wahi, tenei wahi; kotahi tonu ano ia tinana, kotahi hoki te kai tohutohu o te mahi ma te katoa, ko te tangata nona te tinana; kahore hoki he wehewehe o te tinana, engari he whai tonu ta tenei wahi, ta tenei wahi, i te pai mo te tinana katoa, kia pai ai te tupu, kia whai kaha ai hoki e ata oti ai nga mahi katoa. E kiia ana e ia ko tatou katoa he tinana kotahi i roto i a Te Karaiti, he wahi hoki nona tenei me tenei. Te Wairua hei whakahaere i tenei tinana, kotahi tonu, ara ko te Te Karaiti Wairua. Ko ia hei tohu, hei whakakaha kia mahia ai e tatou katoa ko ta Te Karaiti i pai ai. Ka kitea i konei te mahi ma te Hui o te Iahi Maori, ara he tirotiro i nga mea e ngoikore ana, e he ana, i tenei wahi o te Te Karaiti tinana, he whakaohooho hoki i nga tanga a kat'a kua uru nei ki taua tinana kia kakama te mabi i ta Te Karaiti mahi, kia nui haere ai te pai o te Hahi katoa.

Tetahi mea i kitea ai te ahua ngoikore o tenei wahi o te Hahi, ko te kore tangata mo te Whakau. Kua whakawhiwhia mai e Te Karaiti nga mea katoa e pakari ai te ahua o te tangata, me tana ki aro ma te u ki roto ki a ia ka ata oti ai nga mahi. Ko te ngakau whakaponono te mea e u ai ki roto ki a ia, me te mea he kikokiko nona, he wheua nona. Tetahi mea i whakaritea e Te Karaiti hei whakaoho i te ngakau whakaponono e u ai ki roto ki a ia, ko te Hapa a te Ariki. Te huarahi hoki mo te tangata e pa ai ki tenei, ko te Whakau. Me ata whakaako nga tamariki ki nga mea e tika ana kia mohiotia, kia whakaponohia e te tangata e ora ai te wairua, katalii ka tika te whakau. Te kore tangata e rite ana mo te whakau, he tohu no te ngoikore, he tohu no te mate. Mehemea e ora ana, e kaha ana te whakaponono o nga matua kua whai whakaaro mo nga tamariki kia ata whakaakona ki nga mea e ora ai te wairua. Kua ruarua inaianei te hunga e tango ana i te Hapa a te Ariki; kua kore hoki te tokomaha o nga tangata o te Hahi e hiahia mai. Ki te kore hoki nga tamariki e ata whakatupuria ake hei whakakapi mo nga mea kua ngaro atu, e kore e roa kua weko te mura o te Rongo-pai i roto i te iwi Maori.

Tetahi tohu o te ngakau nui ki nga mahi o te whakaponono, ko te hopohopo ina uru ki te karakia ki te Atua. He mea tika rawa te huihui ki tenei mahi kia ngahau ai. Nga tino mea e huihui ai, ko te whakawhetai ki te Atua mo nga mea pai kua homai e ia, ko te whakarongo ki taua Kupu tapu, ko te inci hoki i nga mea e matea ana e te tinana, e te wairua. Kei konci ano etahi tohu o te ngoikore, ina hoki he tokomaha te hunga kahore nei e tae ki te karakia; ko etahi o te hunga e tae ana, kahore e kakama te haere wawe ki te whare-karakia, engari kia taea a waenganui o te karakia, katahi ano ka haere: te taenga hoki ki roto, ka noho noa iho, e kore e tu ki runga i nga wa e tika ai te tu, e kore e tuturi i nga wa e tika ai te tuturi; kahore hoki e mau ki te pukapuka kia ahei ai te korero i nga wahi e tika ana hei korerotanga mana. Ehara tenei i te tu karakia e manakohia e te Atua, ko te tinana kau ra hoki e uru ana ki te karakia, ko te wairua, kei etahi wahi ke noa atu e kopikopiko ana.

Kia mau tonu to tatou mahara ki te tu o te mahi a Te Karaiti e kiia nei ko te taurira tera mo tatou. Kihai ia i haere mai kia mahia he mea mana, engari kia mahi ko ia, kia tuku hoki ia i a ia hei oranga mo te tokomaha o te tangata. Tana ki mo te tangata e mea ana ki te whai i muri i a ia, kia whakaka ore i a ia ano, kia ano i te ripeka ka aru ai i a ia. Te tikanga o taua ki ana, ko tatou kia kaa e whai i ta tatou ake i pai ai, engari kia whakaputa i te uaua ki te mahi i ana mahi, kia mahara hoki ki a tatou, he hoia nana, he pononga nana; e kore hoki tena e taea ki te kore e riro mai tona Wairua i a tatou. Ko taua Wairua hei whakawhirinakitanga mo tatou i a tatou e huihui nei, kia rite ai ki tana e pai ai a tatou mahi katoa.

Kei te Takiwa Whenua o Akarana e 555,577 eka kiore ano kia whakawakia e te Kōwhiri Whenua Maori. Kei Haki Pei 184,492 eka, Kei Taranaki e 365 eka. Kei Pōneke 132,031 eka. Kei Nerelana kei tera motu, e 6526 eka, e 26 pati. Kei te Waipounamu ano 115,110 eka 2 ruri 33 pati. Hui katoa nga whenua kaore ano kia Kōwhiri e 194,651 eka 3 ruri 19 pati.